

۴۰ روز زخم و داغ و پرشش

کامبیز نوروزی

حقوق دان

۴۰ روز گذشت. ۴۰ روزی که زبان قانون در وصف آن ناتوان است. ۴۰ روز گذشت. ۴۰ روز زخمی، رنج‌بار، حیرت‌انگیز، با لحظه‌های اشک و اندوه گذشت. ۴۰ روز که در هر دقیقه‌اش سه‌هزارو ۱۱۷ سؤال پنهان است. ۴۰ روز گذشت. ۴۰ روز که شاید تاریخ را سه‌هزارو ۱۱۷ برگ، ورق زده باشد. چه می‌دانیم؟ ۴۰ روز با خشم‌های شکوفایده یا خشکیده گذشت. بر ما که ناظرانیم، فقط ۴۰ روز و بر آنان که گریستند و جان‌های عزیزترین‌هایشان را در خاک کاشتند تا روزی سبز شوند، ۴۰ سال گذشت که «گره پاسخی به خاموشی ابدی بوده، هر که دل در رهن این بوم و بر دارد و در این مملکت و در کنار همین مردم نفس می‌کشد و ساز جانش را با ضرباهنگ نبض همین مردم کوک می‌کند، در شگفت است که «ساز را این تب روحی به گجا خواهد برد...». در آن دو روز ۱۸ و ۱۹ دی چه گذشت که سور دشمن غدار را مهیا کرد و سوگ ایرانیان را برپا؟ آقای رئیس‌جمهور وعده کرد که گروه حقیقت‌یاب تشکیل شده است تا حقیقت وقایع آن دو روز را بیابد، اما تا امروز «خبری نیست که نیست». فقط گفتند اعضای این گروه از قوای مختلف مملکتی‌اند، اما اینکه تا به حال چه کرده‌اند و چه خواهند کرد، چیزی پیدا نیست. کسی از این گروه نیست که رویه‌روی خبرنگاران بایستد و بگوید چه خبر است. در همه جای جهان سنت گروه حقیقت‌یاب این است که باید خودش و اعضایش مستقل از دستگاه حکمرانی باشند تا بتوانند اگر خطایی در دستگاه حکمرانی رخ داده و مایل به بیانش نیستند، بیابند و به ملت گزارش کنند. دستگاه‌های حکومتی هر یک طبق تکالیف قانونی موظف‌اند گزارش‌های خود را بدهند. گروه حقیقت‌یاب به این دلیل تشکیل می‌شود که دستگاه حکمرانی، به هر دلیل نمی‌خواهد یا نمی‌تواند یا مصلحت نمی‌داند گزارش دهد؛ به‌ویژه آنکه گاهی مصالحی ممکن است مانع از گزارش حقیقت بشود.

با نیت انتشار در صفحه ۲ بخوانید عکس: ۴ صفحه ادامه در

یادداشت

افزایش نرخ ارز در سایه نظم رانتی

محمدرضا یوسفی شیخ‌رباط

اقتصاددان و استاد دانشگاه مفید

در یادداشت «قمار یکسان‌سازی نرخ ارز در شرایط التهابی» (شرق، ۱۶ دی ۱۴۰۴) به پیامد احتمالی این سیاست پرداخته شد. پیچیدگی ساختار اقتصادی ایران و تعدد و تغایر منافع، زمینه‌ساز پیچیدگی‌های فراوان در سیاست‌گذاری اقتصادی بیان شد. از سوی دیگر، بیان شد که ساختار سیاسی کشور نیز با نظارت استصوابی بر نهادهای انتخابی و کنترل کامل انتصابات، به شکل‌گیری یک نظم دست‌رسی محدود در عرصه سیاست منجر شده است. این نظم محدود، در کنار اقتصاد رانتی و انحصاری، نتیجه‌ای جز بازتولید فساد و ناکارآمدی ندارد. همچنین رویکرد نزاع تمدنی موجب شده ایران نه‌تنها از مسیر توسعه فاصله بگیرد، بلکه از ابتدای دهه ۱۳۹۰ با تحریم‌های گسترده مواجه شود. این تحریم‌ها از یک سو به افزایش فقر منجر شده‌اند؛ به‌گونه‌ای که تعداد فقرا از حدود ۱۵ میلیون نفر به حدود ۳۵ میلیون نفر در سال ۱۴۰۳ رسیده است. مجموعه عوامل یادشده موجب «فساد گسترده» در کشور شده است؛ سیستمی که ائتلاف خاص صادرکنندگان از آن بهره می‌برند و از طرفی منتفعان از ارز ترجیحی نیز از آن بهره می‌برند. در چنین ساختاری، نهادهای غیررسمی در ایران توانمندتر از نهادهای رسمی و قانونی عمل می‌کنند. بر پایه این ساختار و با توجه به اینکه دولت صرفاً می‌خواهد با عنوان مبارزه با رانت به افزایش نرخ ارز در پوشش یکسان‌سازی مبادرت ورزد، هشتاد داده شد که این اقدام یک قمار است و ازجمله پیامدهای آن اعتراضات خواهد بود. بیان شد که با توجه به ریسک آغاز دوباره درگیری‌های منطقه‌ای و قراردادن کشور در وضعیت «استبدادی»، وقوع ماریج‌ارزتورم محتمل است. این امر نارضایتی اجتماعی را افزایش داده و احتمال اعتراضات مردمی را که همواره بازنده‌اند، بیشتر می‌کند؛ مردمی که بدون دیدن افق روشن، تنها با اعلام مخالفت با وضع موجود واکنش نشان می‌دهند.

با نیت انتشار در صفحه ۶ بخوانید ادامه در

چهارشنبه ۲۹ بهمن ۱۴۰۴ ۲۹ شعبان ۱۴۴۷ ۱۸ فوریه ۲۰۲۶
سال بیست‌ودوم
شماره ۵۳۳۰
۳۰ هزار تومان
۸ صفحه

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

روزنامه شرق

«شرق» از گفت‌وگوی هیئت‌های ایرانی و آمریکایی در ژنو گزارش می‌دهد

مذاکره با دنده سنگین

یادداشت

فیلترینگ؛ سیاستی که مردم را به تخلف برای زیستن واداشت

سعید دلفانی

سرپرست پیشین دادسرای فرهنگ و رسانه وقاضی دیوان عدالت اداری

این فقط یک رفتار تکنیکی نیست؛ یک پیام عمیق حقوقی و اجتماعی دارد: تصمیمات رسمی نه مرجع نظم، بلکه مانعی هستند که باید از آن عبور کرد. این پیام به‌تدریج احترام به هر آنچه را از بالا می‌آید، فرسوده می‌کند و سرمایه نمادین حاکمیت را کاهش می‌دهد. وقتی ساختار حکمرانی مردم را در موقعیتی قرار می‌دهد که برای زندگی عادی باید تصمیمات رسمی را دور بزنند، دیگر نمی‌توان از «حاکمیت قانون» سخن گفت؛ زیرا آنچه در عمل تجربه می‌شود، حاکمیت مصوبات است نه قانون. درد ما فقط فیلترشدن چند پلتفرم نیست؛ درد این است که سرنوشت ارتباط، آموزش، کسب‌وکار و حتی حضور شهروند در جهان امروز، در گرو مصوباتی است که نه مردم آن را دیده‌اند، نه درباره‌اش گفت‌وگو شده است و نه سازوکار روشن اعتراض و نظارت بر آن وجود دارد. وقتی تصمیم‌گیری پشت درهای بسته انجام می‌شود، مشروعیت تصمیم نیز پشت همان درها محبوس می‌ماند. این همان وضعیتی است که امیرالمؤمنین(ع) هشدار می‌دهد: «لا رَأَیَ لِمَنْ لَا بُطَاعَ»؛ تصمیمی که مردم آن را نمی‌پذیرند دیر یا زود اقتدارش را از دست می‌دهد. این سخن، نه یک توصیه اخلاقی، بلکه قاعده‌ای بنیادین

یادداشت

نقدی بر تبصره ۴۸ قانون آیین دادرسی کیفری

سجاد شکوری‌راد

وکیل دادگستری

تحقیقات و دادرسی را برقرار و از تعدی و تفریط در رسیدگی جلوگیری کند. در پرونده‌های امنیتی که با مواردی همچون تسامح صفر مواجه هستیم و به دلیل غلبه فضای امنیتی بر روند قانونی، اصول دادرسی کیفری به حاشیه رانده می‌شود، نقش وکیل مستقل برجسته‌تر می‌شود. در فرایند رسیدگی قضات دادسرا و دادگاه و نیز ضابطان به‌عنوان بخشی از دولت در معنا اعم آن، در یک ضلع معادله قرار داشته و تمام امکانات ممکن و نیز دانش حقوقی لازم را در اختیار دارند و در طرف دیگر متهمی قرار دارد که ممکن است حتی با بدبیهات قانونی و حقوق اولیه خود هم آشنا نباشد. حال اگر توازن در این شرایط توسط وکیل بادانش و مستقل از ضلع اول قدری تغییر نکند، فرایند رسیدگی به سمت تشریفاتی‌بودن سوق داده می‌شود. در پیوندی ناموزون بر قانون آیین دادرسی مرتقی کشور، تبصره‌ای ذیل ماده ۴۸ گنجانده شده که تعادل و توازن پیش‌گفته را کاملاً بی‌معنا می‌نماید و حق انتخاب وکیل متهم را محدود به فهرستی می‌کند که توسط ضلع اول تأیید و تحمیل شده است. در اعتراضات اخیر، فارغ از دلایل بروز و ظهور خشونت در کشور که باعث آسیب‌های جانی، مالی و حتی اعتباری به معترضان و حاکمیت شد، در مرحله رسیدگی به اتهامات بازداشت‌شدگان با هم بحث این تبصره و محدودیت ناشی از آن و نقش چنین محدودیتی در دادرسی منصفانه به‌عنوان چالشی اساسی در نظام قضائی کشور خود را نشان داد؛ موضوعی که پیش‌تر نیز با انتقاد مقامات قضائی و تقنینی مواجه شده و از تلاش خود برای اصلاح آن خبر داده بودند. اما چرا این تبصره مورد نقد است و راهکار عملی مدیریت این محدودیت بی‌منا تا اصلاح نهایی

رهبر انقلاب در دیدار پرشور هزاران نفر از مردم تبریز و آذربایجان شرقی:

خطرناک‌تر از ناو، سلاحی است که آن را به قعر دریا می‌فرستد

۶

برگزیده‌ها

«شرق» از نقش شبکه غیررسمی فروش نفت، افزایش قیمت دلار و فشار بر معیشت مردم گزارش می‌دهد

پول سیاه نفت

گزارش «شرق» از وضعیت معیشتی چهار استان که در دی‌ماه با واکنش‌های مردمی همراه شده بودند

روایت فقر از تهران تا آبدانان

روزنامه شرق

حمله موشکی پیش از مذاکرات سه‌جانبه پیام روشن پوتین به کی‌یف

ژنو تحت فشار مسکو

روزنامه شرق

مقام روس:

ناوهای ایران، روسیه و چین راهی تنگه هرمز شده‌اند

روزنامه شرق

نگاه

معترضان بازداشت‌شده و کانون وکلا

یادداشتی از ابراهیم ایوبی

روزنامه شرق

یادداشت

برای ایران سوگوار

علی عسکری

ایران در سوگو عزیزانش، ۴۰ شبانه‌روز تلخ را سپری کرد و در این روزها آیین‌های چهل‌م کشته‌شدگان دی‌ماه ۱۴۰۴ غمگنانه و بی‌تاب، در شهرها و روستاهایش برگزار شد. آن‌گونه که به قول فردوسی بزرگ: دو رخساره پرخون و دل سوگوار، دو دیده بر از نم جو ابر بهار. آن‌چنان که می‌دانیم، اعتراضات مردمی در واکنش به ناملایمات و فشارهای شدید اقتصادی از هفتم دی‌ماه اسمال با تحركات بازاربان و کسبه تهران آغاز شد و به شهرهای دیگر نیز سرایت کرد و در نهایت ۱۸ و ۱۹ دی‌ماه به تلخ‌ترین ناآرامی‌ها و اعتراضات تاریخ معاصر ایران بدل شد که جان‌باختن و مصدومیت شمار بسیار زیادی از هم‌وطنان مان را سبب شد. به دنبال این وقایع تلخ و دردناک، پس از ایجاد مناقشاتی در مورد تعداد کشته‌شدگان و آسیب‌دیدگان، در بیانیه‌ای رسمی، تعداد جان‌باختگان سه‌هزارو ۱۱۷ نفر اعلام شد و در ادامه، روز ۱۲ بهمن‌ماه جاری دفتر رئیس‌جمهور در اطلاعیه‌ای فهرست مشخصات دوهزارو ۹۸۶ نفر از کشته‌شدگان را منتشر و اعلام کرد، از منظر دولت، «هر ایرانی به‌مثابه یک ایران است و رئیس‌جمهور بنا بر وظیفه اخلاقی و عهد و پیمانی که با ملت بسته است، خود را پاسدار حقوق آنان می‌داند». ضمن سپاس از این دلجوئی و همدلی کوتاه کلامی! ناگفته نماند که ابدان یازی به این یادآوری در مورد وظیفه اخلاقی دولت نبود، چراکه وظایف و مسئولیت‌های قانونی رئیس‌جمهور و حاکمیت در برابر مردم در قانون اساسی به‌روشنی تصریح شده؛ بنابراین بی‌نیاز از توضیح واضح‌ات است. اما یادمان نرفته است ریاست محترم جمهور کمتر از دو سال پیش با شعار «برای ایران» پای در کارزار انتخابات نهاد و با تکیه بر همین شعار و وعده‌ها و محتواهای پیرامونی آن، توجه مردم‌انی را به خود جلب کرد که حتی با وجود قهری که خیلی‌هایشان با معرفی این فهرست به محاکم برای وکالت مؤثر در تمامی مراحل رسیدگی اقدام کند تا هم اعتبار آرا تضمین شده و هم احساس عدالت بر رسیدگی‌ها حکم‌فرما شود.

با نیت انتشار در صفحه ۳ بخوانید ادامه در